

De Heer P. CRAHAY
Directeur van de Directie voor
Monumenten en Landschappen
Ministerie van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest - BROH
CCN-Vooruitgangstraat 80, bus 1
1035 Brussel

Brussel,

U/Ref: SD/2264-0017/01/2007-348PR
O/Ref: gm/SBK2.47/s.429
Bijlage : /

Mijnheer de Directeur,

Betreft : SCHAARBEEK. Vergotesquare 45. Verbouwing en restauratie. Principeadvies.
Dossier behandeld door S. Duquesne.

In antwoord op uw brief van 11 januari 2008, hebben wij de eer u te melden dat onze Commissie tijdens haar vergadering van 20 februari 2008 over hoger vermelde aanvraag volgend advies heeft uitgebracht.

De aanvraag betreft een schetsontwerp voor een aantal verbouwingen aan de deze in haar totaliteit beschermde woning van de hand van architect Alfred Nyst, die in 1922 werd opgetrokken voor de familie Fournier. De woning onderging een belangrijke verbouwing in 1928, meer bepaald de toevoeging van een bureau boven de uitbouw waarin de keuken is ondergebracht. Deze verbouwing werd in opdracht van de oorspronkelijke bouwheer toevertrouwd aan architect Alfred Chambon. Ze is erfgoedkundig belangrijk en maakt deel uit van de bescherming. De aanvraag werd ingediend naar aanleiding van een plaatsbezoek (13/12/2007) in aanwezigheid van de vertegenwoordigers van de KCML en de DML.

De nieuwe eigenaar wenst een aantal verbouwingen door te voeren. Deze werden schetsmatig aangeduid op de oorspronkelijke plannen en summier opgesomd in een bijhorende nota. Het gaat hier dus nog om een zeer vroeg stadium waarin enkele opties naar voor geschoven worden. De Commissie zal zich dan ook voornamelijk over de grote lijnen uitspreken in dit principeadvies. Het spreekt voor zich dat, in een volgende fase, de verdere uitwerking van het ontwerp – rekening houdend met onderstaande bemerkingen – het best toevertrouwd wordt aan een architect die naast gedetailleerde opmetingen van de bestaande toestand en uitvoeringsplannen ook het nodige vooronderzoek zal moeten (laten) verrichten en integreren in het ontwerp omtrent de technische aspecten van het dossier.

De belangrijkste ingreep die wordt voorgesteld is de afbraak van het bureau op de eerste verdieping, dat in 1928 door Alfred Chambon gerealiseerd werd voor de aanleg van een terras dat in verbinding zou staan met een van de slaapkamers en om meer licht in de woning te brengen. **De Commissie kan die ingreep onmogelijk aanvaarden. Het gaat hier om een zeer waardevol vertrek waarvan de luxueuze stoffering (lederen muurbekleding, schrijnwerk, vast meubilair, schouwmantel, enz) vrijwel intact bewaard bleef en dat integraal deel uitmaakt van de bescherming.** Voor wat het verbeteren van de natuurlijke lichtinval betreft, wijst de Commissie erop dat zich tussen de overloop en dit bureau een bovenlicht (glasdallen) bevindt dat vandaag is dicht gemaakt. Ter plaatse werd reeds aan de eigenaar gevraagd dit element vrij te maken waardoor beter geëvalueerd zal kunnen worden in welke mate dit element de natuurlijke lichtinval bevordert.

Een tweede belangrijke punt van het voorontwerp is de herinrichting van de kamers en badkamers op de verdiepingen teneinde hun comfort te verbeteren. **In dit kader wordt ook voorgesteld de ramen die op de lichtschaft uitgeven op verschillende plaatsen te wijzigen en te vergroten. Dit laatste voorstel kan de Commissie niet onderschrijven.** Ze vraagt de bestaande openingen van de lichtschaft, het schrijnwerk inbegrepen, te behouden. Voor wat de wijzigingen aan de kamers en badkamers betreft, kan de Commissie vanzelfsprekend akkoord gaan met een verbetering van het comfort in de woning. Ze vraagt echter de nog bestaande waardevolle elementen zoveel mogelijk te recupereren. In dit opzicht vraagt ze de herinrichting van die ruimtes minder ingrijpend op te vatten. De modernisering van de keuken, vnl. plaatsing van nieuwe toestellen in het achterste deel (tuinkant) kan worden aanvaard, maar dienen nauwkeuriger gedocumenteerd te worden.

Men stelt voor het platte dak aan de achterzijde, ter hoogte van de tweede verdieping, tot terras om te vormen. Hiervoor moet een nieuwe deuropening worden gecreëerd. Indien de Commissie geen bezwaar heeft tegen het principe van de inrichting van een terras op dit dak, vraagt ze enerzijds na te gaan of dit niet op stedenbouwkundige bezwaren stuit en, anderzijds, of de toegang niet beter kan gebeuren vanaf de overloop. Dit zou het voordeel hebben de bestaande vensteropening in de zijgevel te kunnen benutten (mits verbouwing tot deur) en geen nieuwe opening in de achtergevel te vergen.

De eigenaar stelt voor de lanterneau op het gelijkvloers (boven het centrale vertrek) opnieuw functioneel te maken. Hierbij zou het oorspronkelijke, doorschijnende glas door doorzichtig glas worden vervangen. **De Commissie moedigt dit voorstel vanzelfsprekend aan, maar vraagt dit diepgaander te bestuderen.** Het originele glas van de koepel bevindt zich nog op de zolder. De Commissie vraagt dit nader te documenteren. Aan het huidige dossier werden geen foto's van dit element, nog van de oorspronkelijke beglazing toegevoegd, hetgeen een grondige evaluatie van dit punt op dit ogenblik in de weg staat.

De systematische vervanging van de gekleurde doorschijnende beglazing door helder glas in bestaande ramen kan op dit moment niet worden toegestaan. Dit moet geval per geval worden bekeken, in het kader van een meer uitgewerkt ontwerp.

Tot slot worden in het dossier op zeer algemene wijze een aantal andere ingrepen vermeld, zoals de systematische herschildering van de muren en het binnenschrijnwerk in de tint "ficelle". De Commissie acht het niet opportuun zich hierover reeds uit te spreken. Wel **wijst ze erop dat in de belangrijkste ruimten stratigrafisch onderzoek aangewezen is om de oorspronkelijke tinten te documenteren en hier eventueel naar terug te keren. Voor wat binnenafwerking betreft vraagt de Commissie ook oog te hebben voor enkele bijzondere details,** zoals de lichtschaakelaars, die men moet trachten te behouden.

Tot slot meent de Commissie dat het in het huidig stadium van het project prematuur is om reeds specifieke technieken naar voor te schuiven, bijvoorbeeld voor de reiniging van de gevel. ***Dergelijke technieken moeten nauwkeurig bepaald worden op basis van het nodige materiaalonderzoek en waar nodig op basis van proefuitvoeringen en kaderen in een algemeen restauratiedossier.*** De KCML vraagt de DML de eigenaar hierbij te begeleiden en hem te informeren over de inhoud van het volledige dossier dat ingediend zal moeten worden bij de aanvraag van een unieke vergunning.

Met de meeste hoogachting,

G. MEYFROOTS
Adjunct-secretaris

J. DEGRYSE
Voorzitter